

REMISSYTTRANDE

2013-02-20

VA-SYD
Kristina Hall

Remissyttrande angående förslag till dagvattenstrategi för Lunds kommun

Bakgrund

För att uppnå en långsiktigt hållbar dagvattenhantering i Lund har det i ett samarbetsprojekt mellan de olika förvaltningarna; VA SYD, Tekniska förvaltningen, Stadsbyggnadskontoret och Miljöförvaltningen tagits fram ett förslag till dagvattenstrategi för Lunds kommun. Höje å vattenråd har fått strategin på remiss och lämnar här sina synpunkter på strategin.

Vattenrådets yttrande har behandlats i vattenrådets beredningsgrupp 2013-01-22 och i styrelsen 2013-02-19.

Generella synpunkter

Eftersom dagvattnet är ett av de viktigaste problemen att åtgärda för att den dåliga vattenkvaliteten i Höje å ska kunna bli bättre ser vattenrådet väldigt positivt på att det nu tagits fram ett förslag på dagvattenstrategi för Lunds kommun. Höje å, som är den recipient som tar emot mest dagvatten från Lunds kommuns tätorter, har dålig ekologisk status och det behöver vidtas åtgärder för att uppnå kravet i vattendirektivet på god status till 2027.

Vattenrådet menar att en väl utformad och efterlevd dagvattenstrategi definitivt är en av nycklarna till att nå god status i Höje å.

Generellt sett är intentionerna i och målen med strategin mycket goda anser vattenrådet. Att skapa hållbara lösningar, hänsyn till dikningsföretag, uppnå god ekologisk status minska tillförseln av föroreningar och dämpa flöden är mål och syften som vattenrådet instämmer i. Eftersom syften och mål är tydliga handlar arbetet med hållbar hantering av dagvatten i Lunds kommun således till stor del om att strategin ska efterlevas i praktiken, efterlevs strategin i praktiken kommer många dagvattenrelaterade problem att minska i omfattning. Vattenrådet befarar dock, på det sätt strategin är skriven på, med otydliga uttryck såsom ”medverka till”, ”bör”, ”kan”, ”sträva efter” osv, att strategin endast blir en papperstiger.

Dagvattenstrategin behöver därför tydligare skrivningar och mer tyngd t ex genom att hänvisa till att kommunen är skyldig enligt miljöbalken att vidta de åtgärder som krävs för att uppnå miljö kvalitetsnormer (MKN) för vatten och politiskt beslutade miljömål.

Om man ser till de faktorer som gör att vattenkvaliteten i Höje å är dålig är jordbruket, dagvattnet och reningsverken sannolikt de tre viktigaste faktorerna. För att vattenkvaliteten i ån ska kunna bli bättre måste varje område ta ansvar för sina problem och bära sina egna miljökostnader. Detta oavsett om t ex dagvattnets andel av t ex fosforutsläppen är litet i förhållande till den mängd som kommer från jordbruket. Eftersom dagvattnet ofta innehåller halter som är högre än de tillåtna av olika ämnen t ex en del metaller, enligt MKN måste dessa halter sänkas. För att ytterligare betona betydelsen av att hantera dagvattnet på ett hållbart sätt kan nämnas att undersökningar av dagvatten från Lunds tätort har visat att vattnet periodvis innehåller så höga halter av bl a metaller att vattnet inte skulle tas emot av

reningsverket om det var processvatten från en industri. Detta vatten går idag i många fall orenat ut i Höje å vilket är oacceptabelt.

Beträffande hantering av dagvatten från nya exploateringsområden till gamla dikningsföretag som är en växande fråga är avtalet mellan MAX IV/ESS och Lunds domkyrka ett bra exempel på hur man i avtal kan reglera hur många liter vatten per sekund som får släppas till ett dikningsföretag.

Fördjupade synpunkter

Förtätning i befintliga områden

Problematiken för hur dagvattnet ska hanteras vid förtätning inne i staden behöver belysas tydligare i strategin. Vid förtätning har man oftast inte samma goda möjligheter att skapa en hållbar dagvattenhantering som vid nyexploatering och man måste hantera tredubbla dagvattenproblemet. Dels det gamla befintliga nätet som ibland kanske inte är dimensionerat för dagens situation, vidare ska man hantera ytterligare tillskott dagvatten från förtätningen inom det gamla dagvattensystemet och dessutom, om förtätningen t ex sker i parkmark ökar mängderna dagvatten ytterligare. Alla dessa samverkande faktorer gör det extra viktigt att redovisa hur man tänker sig att hantera dagvattnet vid förtätning.

Vid byggnation på trädbevuxen parkmark skapar man inte bara mer hårdgjord yta, man tar även bort mark med möjlighet till hållbar hantering av dagvatten. Detta leder till att den negativa nettoeffekten för dagvattenhanteringen i praktiken blir dubbel. Därför är det helt nödvändigt att det i detaljplaner och i bygglov för förtätningprojekt skrivs in att x antal kvm ny hårdgjord yta kräver y kbm fördröjningskapacitet och rening av dagvatten. Ställer man dessa krav sätter man också indirekt ett pris på dagvatten av god kvalitet vilket är positivt.

Skötsel av och reningsprocesser i öppna dagvattenlösningar

I strategin förutsätts det att de öppna dagvattenlösningar som föreslås rensar dagvattnet från föroreningar. Men det är viktigt att vara uppmärksam på att t ex metaller inte försvinner utan ligger kvar i sediment och tas upp i vegetation som sedan bryts ner och att det finns risk för att föroreningarna kan spolats ut vid kraftiga regn. I strategin behöver det därför stå skrivet att skötselplaner ska finnas för de öppna dagvattenlösningarna. Genom skötsel tar man hand om sediment och växtmaterial och flyttar det till en plats där man kan ta om hand föroreningarna. Detta resonemang finns i strategin för dagvattenbrunnar, som ska slamsugas kontinuerligt, men måste även gälla resterande delar av dagvattensystemen.

Kontrollprogram

Behovet av provtagning av dagvatten behöver lyftas fram i strategin. Eftersom man inte enbart kan förutsätta att reningen fungerar i de olika dagvattenanläggningarna utan det är nödvändigt att det finns ett provtagningsprogram för det dagvatten som släpps ut till recipienterna. Med en kontinuerlig och incidentbaserad provtagning kan man kontrollera att det vatten som släpps ut till recipienterna verkligen håller god vattenkvalitet. Det är även nödvändigt att i något område kontrollera att flödena ut från verksamhetsområden inte överskrider de flöden som får släppas till t ex dikningsföretag.

Detaljsynpunkter

Sidan 6

MSB står för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Sidan 8

Här nämns vilka recipienter som Lunds kommuns utsläpp av dagvatten påverkar, men Lommabukten saknas i detta resonemang. Förmodligen är Lund den kommun som enskilt påverkar vattenkvaliteten i Lommabukten mest. För att förmedla den viktiga helhetssyn på vatten som är nödvändig i modern planering är det viktigt att ett resonemang om Lunds påverkan på Lommabukten, genom utsläpp i andra recipienter, förs in.

Sidan 8

I Vattenmyndighetens åtgärdsprogram finns sex åtgärder som kommunerna ska vidta (se nedan). Den befintliga listan på åtta åtgärder föreslås bytas ut mot nedanstående.

Kommunerna

32. **Kommunerna** behöver, inom sin tillsyn av verksamheter och föroreningsskadade områden som kan ha negativ inverkan på vattenmiljön, prioritera de områden med vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status eller god kemisk status.

33. **Kommunerna** behöver ställa krav på hög skyddsnivå för enskilda avlopp som bidrar till att en vattenförekomst inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status eller god kemisk status.

34. **Kommunerna** behöver inrätta vattenskyddsområden med föreskrifter för kommunala dricksvattentäkter som behövs för dricksvattenförsörjningen, så att dricksvattentäkterna långsiktigt bibehåller en god kemisk status och god kvantitativ status.

35. **Kommunerna** behöver tillse att vattentäkter som inte är kommunala, men som försörjer fler än 50 personer eller där vattenuttaget är mer än 10 m³/dag, har god kemisk status och god kvantitativ status och ett långsiktigt skydd.

36. **Kommunerna** behöver utveckla sin planläggning och prövning så att miljö kvalitetsnormerna för vatten uppnås och inte överträds.

37. **Kommunerna** behöver, i samverkan med **länsstyrelserna**, utveckla vatten- och avloppsvattenplaner, särskilt i områden med vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status, god kemisk status eller god kvantitativ status.

Sidan 9

Lunds kommun är del av tre huvudavrinningsområden, förutom Kävlingeån och Höje å även Sege å, vilket visas på kartan på sidan 13 och som står på sidan 8. Skrivningen borde ändras till "Lunds kommun utgör del i tre huvudavrinningsområden...".

Sidan 10

Meningen "Enligt vattenkvalitetsnormen har Höje å dålig ekologisk status med kravet att uppnå god ekologisk status 2027."

Borde ändras till: "Höje å har bedömts ha dålig ekologisk status med kravet att uppnå miljö kvalitetsnormen god ekologisk status till 2027."

Sidan 11

Meningen "Enligt vattenkvalitetsnormen har Kävlingeån otillfredsställande ekologisk status med kravet att uppnå god ekologisk status 2027."

Borde ändras till "Kävlingeån har bedömts ha otillfredsställande ekologisk status med kravet att uppnå miljö kvalitetsnormen god ekologisk status till 2027"

Sidan 15

I listan under "Översiktlig planering" saknas två viktiga principer. Den ena är att områden som är svåra att ansluta till VA-nätet inte bör byggas ut/planeras för bebyggelse. Den andra är att inte planera för bebyggelse i områden som är viktiga för dagvattenhantering (t ex parker).

Sidan 18

Här (alternativt längre fram i texten) kan man med fördel komplettera med en värderande lista över vilka områden som är mest värdefulla ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Parker med träd är t ex mest yteffektiva ur reningssynpunkt, fördröjningssynpunkt och bidrar dessutom med rekreativa värden.

Sidan 19

I tabellen saknas trädens viktiga funktion ur fördröjnings- och reningssynpunkt. Detta är särskilt viktigt eftersom det senare i strategin beskrivs hur viktigt det är att vara yteffektiv, med hjälp av träd utnyttjar man även höjden på en yta och varje blad blir dessutom en yta som fördröjer vatten. Lägg till träden i punktlistan, i princip bockar man av hela punktlistan på sidan 19 med hjälp av fler träd på lämpliga platser. Ser man det som ett problem i den bebyggda miljön finns andra platser att utnyttja.

Sidan 21

Här finns ett bra resonemang om parker och grönyrtornas viktiga funktion för vattenflöden i staden. Det är nödvändigt att detta viktiga resonemang syns på fler platser i strategin. Trädbevuxen parkmark har så många positiva aspekter, särskilt i en stad som Lund med de speciella förutsättningar som finns här i form av snabb avrinning till recipienterna och den brist på allemansrättslig mark och möjligheter till rekreation som många medborgare upplever.

Sidan 26

Genom reglerna i miljöbalken är kommuner och myndigheter skyldiga att vidta de åtgärder som krävs för att uppnå miljö kvalitetsnormer (MKN) som beslutats med stöd av miljöbalken. Det behövs således inte tas fram någon plan för hur kommunen och VA-SYD ska förhålla sig till MKN och åtgärdsprogram som man föreslår i dagvattenstrategin. Möjligen behövs en plan för hur man ska genomföra de åtgärder som står i Vattenmyndighetens åtgärdsprogram.

För
Höje å vattenråd

Carl von Friesendorff
Ordförande